

Eulaten aukera berria

Auzolandegi berria zabaldu du aurten Kirol eta Gazteriaren Institutuak Urbanan

Uda garaian gazte askok hartzen du parte Nafarroan zehar bertako Kirol eta Gazteriaren Institutuak antolatzen dituen auzolandegietan. Eskaintza zabala da. Kobak garbitzen, hondakinak zaintze edo eraikin zaharrak berritzen lan egiteaz gain, jende berria ezagutzeko aukera eskaintzen dute auzolandegiek. Eulatik gertu, Urbanako mendizerran, bertakoa ezagutzeko aukera izan dugu.

Edurne Elizondo / Eulate

UDA GARAIA, oporrak mendian edo hondartzan igarotzea erabaki ordez, auzolandegiak aukeratzen ditu gazte anitzek Nafarroan, baita gure herrialdetik kanpo ere. Gurean, zehazki, eskaintza oparoa da mota askotako auzolandegitan parte hartu ahal izateko. Arkeologia lanak dira nagusi batzuetan, espeleologia beste batzuetan, ondarearen zaintzea beste askotan.

Nafarroan ez dira berriak auzolandegiak. Lehenengoa orain dela hamabi urte antolatu zuen Nafarroako Gobernuak, bere Kirol eta Gazteriaren Institutuaren bitartez. Izaban izan zen estreinakoa. Geroztik asko zabaldu da eskaintza, eta gazteek badute non aukeratu. Azken urteotan arrakasta itzela lortutako Elgorriaga eta Orreagako auzolandegiez gain, bi herri antolatu dituzte aurten, Urbasa aldean bata eta Zaraitzuarren ardibidean bestea. Getadarren ere auzolandegi berria jarri dute aurten martxan, nahiz eta herri horretan halako ekimenak lehenagotik ezagutu, 1986tik 1988ra bitartean egin baitzituzten bertan lehen auzolandegiak, gazteentzako aterbea eraikitzeke.

Urbasa aldeko auzolandegi berria Eulaten dago. 25 gazte eta bost begirale dira bertan, herriko zelai batean kanpatuak. Hil honen 16an ailegatu ziren Eulatera. Bertako auzolandegiko bigarren txanda osatzen dute eta hilaren bukaerara arte izanen dira herrian. Lehenengo txandan beste 25 gazte izan ziren, uztaileko lehen hamabostaldian. Joan den asteartean, ohi bezala, goizeko bederatziak aldera jaiki ziren gazteak eta euren begiraleak (bost osotara), eta, gosaldutik ondoren, Urbanako mendizerrarantz abiatu ziren. Talde bat herritik gertu gelditu zen eskalatzen, kobazuloak garbitzeaz gain, espeleologia bertikalaren teknikak ezagutu eta ikastea baita auzolandegi honen helburu. Beste erdia, Cristinoen kobazulorantz abiatu zen. Herritik ordubetera dago, gutxi gora-behera, oinez. Pago eta iratzte artean topatu genituen kobazuloko sarreran. Ez ziren bakarrik baina.

Zudairen mota askotako kirol ekitaldiak egiten ari den gazte talde bat Cristinoen kobazulora iritsi zen asteartean, bertako auzolandegiko kideen lana ezagutzera. Jose Antonio Sanz Lizarrako auzolandegiko zuzendaria ere, berea utzita, lankideen auzolandegira abiatu zen Nafarroako Kirol eta Gazteriaren Institutuko hainbat kideekin ba-

tera, ekimen berria gertutik ezagutzeko.

«Gazteak kontzientziatzea da gure lana» • Kobazuloko sarreran bertan ikus daiteke Eulateko gazteek egin duten lana. Harrizko eskailerak agerian dira, estaltzen zituen lurra gainetik kendu ondoren. «Ez dakit zenbat aldiz eror ginen hasieran», gogoratu du Las Palmastik etorritako 16 urteko Rael. Auzolandegi batera datorren lehen aldia du hau, eta hala da Madrildik etorritako Cristinarentzat ere. Raelék espero baino askoz gehiago aurkitu du auzolandegian: «Inoiz ez nuen hainbeste gauza berde ikusi, zoragarria da». Cristinak, berriz, ez zuen uste kobazulo batean lan egin behar izanen zuenik. Hala

Karmele Blanco:

«Gure lana hona etortzen diren gazteak kontzientziatzea da, orain arte gertatu dena errepikatu ez dadin»

ere, hasierako ezustekoa pasatuta, kontent da. «Iparraldea ez nuen ezagutzen eta banuen go-goa. Oso polita da dena eta agian itzuliko naiz». Gurekin hitz egin bitartean, lanean jarraitu dute, beste hainbat kideekin batera, kobazuloko sarreran. Orain artean, 80 edo 90 kilo zabor atera dute Cristinoen leizetik.

Kobazuloaren barruan, gasolinarekin ibiltzen den generadore batek pizten dituen bonbilak ezezik, Jesus Fernandez de Muniain Nafarroako Espeleologia Eskolako eta Lizarrako Espeleologia Taldeko kideak kaskoan duen sugarrak ere argitzen ditu bertan direnen aurpegiak. Zudairetik etorri den taldea —murtziarrak gehienak— hitzik galdutako gabe jarraitzen ditu auzolandegiko begiraleak ematen dituen azalpenak. Baita guk ere.

«Akuiferoak garbitzera etorri gara honat. Ba al dakizue zer den akuifero bat? —inork ez du erantzun— Akuifero bat, adibidez, Urbasa da. Ura gorde eta pixkanaka botatzen duen mazioa da Urbasa. Ura bota eta iturriak eta iturbegiak sortzen dira, Urederraren iturbegia adibidez. Horra joaten da Urbanako uraren % 80 edo 90».

Fernandez de Muniainek ai-

patu digunez, oso kobazulo eza-guna da Cristinoena eta inguruko herrietako biztanleak bertara joan izan dira bestak egitera, eta baita artzainak ere aterbe bila edo hildako animaliak botatzera. «Zumalakarregi bera askotan ibili zen hemen, eta gerra karlistako hildakoak ere badaude koban». Horren guztiaren ondorioz, ez da batere ona —auzolandegiko gazteak iritsi baino lehen behintzat— egun duen itxura. Kobazulo barruan, adibidez, laku txiki bat dago, baina Lizarrako Espeleologia Taldeko kideak dioenez, «bertako kutsadura jada ezin dugu garbitu, organikoa baita, kobazulora bota duten zaborren ondorioz». Ez da, ordea, dagoen kutsadura bakarra. «Kutsadura estetikoa garbitzera eto-

Jesus Fernandez de Muniain: «Kobazulo batera lehen aldiz etortzen denarentzat zoragarria izan behar du honek, oso gutxi ezagutzen den ingurua baita»

ri gara batez ere». Izan ere, kobazuloan bisitari izan direnen aztarnak non-nahi aurki daitezke: hormak margotuta —1914. urtean egindako inskripzioak ere aurkitu dituzte—, suteen arrastoak, estalakitik eta estalakmitak faltan...

«Gure lana, beraz, hona etortzen diren gazteak kontzientziatzea da batez ere, orain arte gertatu dena errepika ez dadin», dio Karmele Blanco espeleologo eta auzolandegiko begiraleak. Gazteekin lan egiten duen lehen aldia da, baina pozik dago lortutako emaitzekin. «Oso ongi moldatu dira. Egia da, hasieran nahiko galduta ibili ziren, batez ere hemen inoiz ikusi gabeko gauzak aurkitu dituztelako askok, baina ohitu dira». Fernandez de Muniain ere iritzi berekoa da: «Kobazulo bat lehen aldiz ikusten duenarentzat zoragarria izan behar du honek, oso gutxi ezagutzen den medioa baita».

Orain arte dena ongi igaro bada ere, izan dituzte arazo txikiak: «Errieta egin behar izan diet askori arropa egokia ez ekartzeagatik», aipatu du Fernandez de Muniainek. Karmele Blancok ere badu kexarik: «Hasieran asko kostatzen zaie martxan jartzea, baina tira».

Gazteak, berriz, pozik dira oso Eulaten. Herritarren artean, gainera, berehala integratu dira. Futbito txapelketa eta guzti antolatu dute herriko gazteekin. Gauero elkarrekin ibiltzen dira.

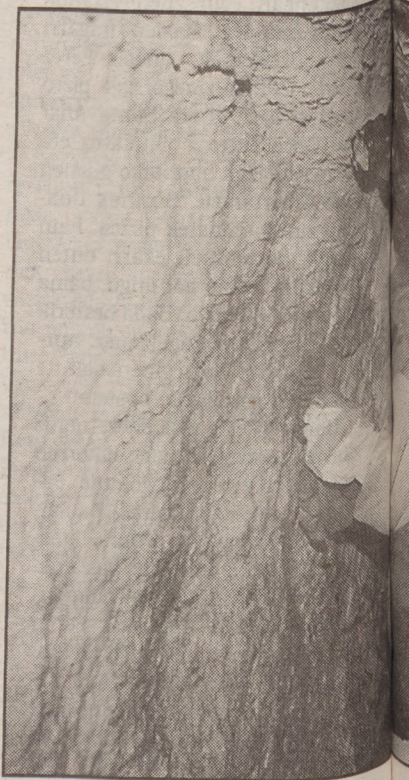
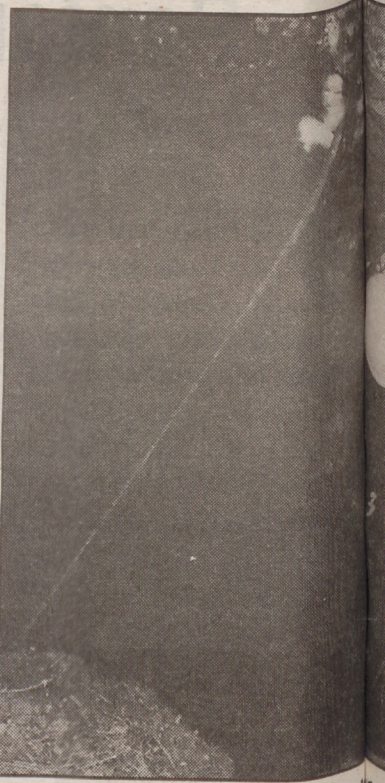
Auzolandegiko gazteen artean ere polita da dagoen giroa. Hiru nafarrak dira, bat Kanariar Irletakoa eta beste bat Galiziakoa: gainontzekoak, berriz, Sevilla, Madril eta Alacantekoak. Hamasei eta hamazazpi urteko gazteak guztiak. Rael kanariararentzat jende berria ezagutzea da garrantzitsua, «bakoitzak besteei buruz gauza berriak ikastea. Leku ezberdinetakoak izanda, gure hitz egiteko modu propioa ere badugu jada».

Kobazulotik atera eta goizeko lana bukatuta, bazkalorduan erraz antzeman daiteke Raelék aipatu batasuna. Pagoen azpian eseri eta txintik erran gabe jaten dituzte makarroiak eta xerrak. Postrerako fruta. Hilaren amaieran bakoitza bere herrira itzuliko da. Argazkiak ateratzeko ordua. Taldeka, binaka, nesken artean, mutilen artean, denen artean.

Aurten abian jarritako auzolandegi bateko lehen partaideak izan dira, baina ez azkenak. Jose Ignacio Ausin Nafarroako Kirol eta Gazteri Institutuko kideak datorren urtean ere izanen dela ziurtatu digu. «Eta ahal bada, halako auzolandegi gehiago antolatuko ditugu». Ez da asmo txarra.

Lizarrakoak zortzi urte • Eulateko auzolandegi berriaren ondoan, Lizarran, zortzi urte darama abian bertakoak eta munduko osoko gazteen bilgune da. Hasieratik dago bertan Jose Antonio Sanz zuzendaria. Auzolandegi honen helburua Hilobi Santuaren elizako hondakinak zaindu eta bisitatu ahal izateko ingurua prestatzea izan da. Zortzi urteren ondoren, lana amaitzeaz dago.

Uztaileko aste hauetan Europako, Estatu Batuetako, Kanadako, Japoniako, Marokoko eta Aljeriako 16-17 eta 18-26 urte bitarteko gazteak izan dira Lizarran lanean. Munduko hamaika bazterretatik Lizarrara joateko duten arazoiez galdetu diogen Jose Antonio Sanz zuzendariari: «Mota askotakoak dira. Ikasketak bidaia da askorentzat eta Lizarratik beste hainbat auzolandegira joaten dira. Hizkuntza ikasteko aukera da beste batzuentzat. Gehienak, hala ere, jende berria ezagutzera etortzen dira». Uztaileko txandak amaituta, 18 eta 28 urte bitarteko gazteak iritsiko dira abuztuaren Lizarrara. X

Eulateko auzolandegi

Kobazuloan lan egiten